

IRMA I DRAGØR. DEL 2

1943

Irmabutik nr. 3

I 1935 købte Carl Schepler ejendommen Kongevejen 2, hvor han i 1936 opførte den nuværende hjørneejendom som erstatning for en ældre bygning fra 1700-tallet.

Smør- og kaffeforretningen flyttede til den nye ejendom, og nu stod der "IRMA margarine" over indgangene og på gadeskiltet over Kongevejen 2.

Irmapigerne skulle fortsat bære højhalsede kitler, der skulle knappes i ryggen. Kappe var fortsat obligatorisk, og håret skulle stadig være skjult under kappen. Man åbnede stadig kl. 8; men i slutningen af trediverne lukkede man nu "allerede" kl. 19 om fredagen og kl. 20 om lørdagen.

Kasseapparater var et ukendt begreb i Irmabutikkerne. Alle salg til kunder blev med blyant indført på nogle lange lister. Om aftenen blev disse lister manuelt sammentalt og afstemt med kassen. Man kan godt forstå, at Schepler ønskede ansatte, der også havde gode regnekarakterer.

Lang og kold arbejdstid

Efter lukketid lørdag kl. 20 skulle der gøres grundigt rent, varer lægges på plads, kasse og regnskab gøres op, så klokken kunne nemt blive 22 inden lyset kunne slukkes og nøglen drejes om.

Vask og strygning af kitler og kapper påhvilede endnu de ansatte. Lønnen for eleverne var nu blevet reguleret ned til kr. 50

pr. måned, fordi eleverne skulle gå på betalt handelsskole om aftenen.

Hvis der var tid til det måtte pigerne holde frokost i op til en halv time. Hver 14 dag havde man en halv fridag, hvis der kunne skaffes en afløser fra en af de andre butikker.

Carl Schepler ville vise kunderne, at Irma stadig var en åben butik, hvor alle var velkomne. Indgangsdørene henholdsvis på hjørnet ved E.C. Hammersvej og på Kongevejen skulle efter reglerne derfor altid stadig stå åbne, sommer og vinter, dag og aften også uanset om det frøs 20 grader eller mere uden for.

I Irmas mindre butikker, der kunne være delt i smør, ost og kaffeafdeling, var der kun en ekspedient i hver afdeling og evt. en butikselev.

I mange år stod et af Carl Scheplers andre slogans inde i butikkerne, på kaffedåser o.l. "*Du køber bedst og billigst, hvor den lille Irmapige bor*".

Ny direktør

Carl Schepler døde i januar 1942; men forretningerne blev ført videre i hans ånd som *Carl Scheplers Eff. Irma Aktieselskab*. Carl Schepler efterlod sig 110 butikker og flere større fabrikker.

Hovedkontoret lå stadig i Ravnsborggade; men nu i nr. 12 (hvor det lå det til 1966).

Lige indtil sin død var det Carl Schepler selv, der stod for alle ansættelser i butikkerne. Pigerne blev ansat, hvis de havde gode skolekarakterer, et præsentabelt ydre og en venlig fremtoning.

Sommeren 1940. Irmapigerne, frøknerne Hvied, Hupfeld og Vinther har taget opstilling foran butikken på Kongevejen 2. At man kan se det meste af håret under kapperne er mod regulativet, og håret er kun sat sådan til ære for fotografen. (Foto i privateje).

Af en eller anden grund ansatte Carl Schepler altid kun piger med langt hår. Lidt selvmodsigende, når pigernes hår dengang ikke måtte ses; men korthårede piger var måske ikke så pålidelige?

Irmans senere direktør Børge Olsen, der blev ansat i Irma i 1942, og udnævnt til adm. direktør i 1951, fulgte også selv aktivt med i mange detaljer. Da Børge Olsen startede, overtog han i første omgang overinspektør Greiffenbergs kontrolbesøg.

Besættelsestiden

Umiddelbart efter den 9. april 1940 måtte Irma, som alle andre, sørge for mørklægning. Fra vinduer og døre måtte der ikke trænge lys ud. Vinduerne kunne tildækket med mørke rullegardiner, og ved indgangsdøren blev der ophængt et tykt mørkt klæde, som skulle forhindre, at lyset kunne ses, når døren blev åbnet.

Oftentimes kunne pigerne i butikken høre de meget kendte karakteristiske marchsange fra tyske kolonner, der passerede forbi ad Vestgrønningen eller Kongevejen.

En af de yngre Irmapiger ville gerne dele illegale blade ud fra butikken; men det faldt bestemt ikke i god jord hos de øvrige ansatte, efter de havde hørt, hvad der skete med en stor gruppe Dragørborgere, som Gestapo arresterede søndag den 2. juli 1944 på Dragørhjørnet.

De tyske soldater fra de beslaglagte villaer på Nordstranden, fra Dragør fortet og fra baraklejerne handlede ikke meget i Irma. Først hen mod slutningen af besættelsen kom der regelmæssigt soldater som kunder. Det var meget unge soldater, nærmest store drenge, der var tilknyttet det tyske lazaret på

Postkort ca. 1939.

Dragør skole. Åbenbart var æg ikke standardkost på lazarettet, idet det næsten altid kun var æg de købte i Irma.

Salget til de tyske soldater stoppede den 5. maj 1945, da Værnemagten fik ordre til at holde soldaterne inde i forlægningerne.

Nye tider

Mange købmænd og andre handlende følte specielt efter besættelsen Irma som en kraftig konkurrent, og leverandører følte sig af købmænd presset til at stoppe salget af visse mærkevarer til Irma.

Irma svarede igen med at sælge varer under eget navn. Efterhånden fik man også leverandørerne til at fremstille mærkevarerne med Irmas navn på, og på den måde kom man uden om leveranceproblemerne. Oxford kiks blev som det første produkt solgt under Irmanavnet.

Efterhånden solgte man også varer med påtrykt pris i alle forretninger. Dette system med faste ens priser i alle butikker havde dog den ulempe, at man ikke kunne konkurrere med lokale slagtilbud; men denne praksis blev først ændret i nyere tid.

Irma var ikke rigtig lokal

Øvrige detailhandlere har altid set skævt til Irma. Det var ikke en lokal butik, de betalte ikke skat til lokalkommunen, de ville ofte ikke medvirke ved fællesarrangementer.

Direktør Børge Olsen indførte nye salgsformer, og storindkøb bevirkede, at varerne kunne sælges billigere. Lokale handlende

har senere som et modspil til de store kæder, Brugsen, Irma, Netto, Aldi o.s.v. oprettet store indkøbsforeninger, og ofte indgår indkøbsforeningens navn i det lokale butiksnavn.

I tresserne var direktør Børge Olsen igen flere gange i Dragør. Nu for at undersøge mulighederne for udvidelse af forretningen på Kongevejen.

Der kunne være tale om, at nedlægge nabobutikkerne i ejendommen, henholdsvis skomageren på E.C. Hammersvej eller Schous Sæbehus på Kongevejen. IRMA A/S ejede stadig ejendommen Kongevejen 2.

Selvbetjening

Irmaforretningen i Dragør var i øvrigt blevet ombygget i 1953 for at kunne åbne som selvbetjeningsbutik på grundlovsdagen fredag den 5. juni. Den første Irma-selvbetjeningsbutik blev åbnet 3 år før i Nykøbing Sjælland som et forsøg, og i 1962 var samtlige Irmabutikker ombygget til selvbetjening.

Det var Børge Olsen, der fik overbevist Irmas bestyrelse om selvbetjeningssystemet fortræffelighed. Da forsøget i Nykøbing Sjælland, med de mange københavnske sommerhuskunder, blev en succes, forsatte man med ombygning til selvbetjening i Irmas dengang største butik i Lyngby nord for København. I denne periode indførte Irma gradvis færdigpakkede varer.

Dørene på butikken i Dragør, henholdsvis på hjørnet og på selve Kongevejen, blev lukket, og den nye indgang blev flyttet til E.C. Hammersvej ved skomager Nielsen.

1965. Skomager Thorald Nielsen, Irma og Schou. Bemærk, at indgangsdøren til Irma nu er på E.C. Hammersvej. På Kongevejen ses Riess-Sørensens legetøjsbutik og Gustav Wieders købmandshandel. Det er skomagerens datter Ulla foran Irma. (Foto: Th. Nielsen).

Irmabutik nr. 4

I 1960 havde et lokalt konsortium købt den gamle bondegård midt på Kongevejen. Gården blev nedrevet, og på grunden skulle der opføres en større moderne ejendom med butikker. Da direktør Børge Olsen hørte om dette projekt droppede han ideen om, at ombygge den ældre lille Irmabutik, og den fjerde Irmabutik åbnede på Kongevejsgårdens plads den 1. december 1966.

April 1981. Den første Irmagård opført 1966. (Foto udlånt af Dragør Lokalkiv).

Bygningen fik sin daværende udseende efter flere forhandlinger med kommunen og det daværende Fredningsnævn.

Men måske kunne der være blevet endnu en Irmabutik. Irma-koncernen havde i 1965 købt en grund på hjørnet af Krudttårnsvej og Skippervænget i Store Magleby. Irma fik afslag på, at opføre en butik på samme måde som Hovedstadens Brugsforening samme år havde fået afslag på at opføre en brugs på Sydstranden.

Irmabutik nr. (5)

I 1980 ønskede Irma, at udvide butikken ved at inddrage den indre gård. Planerne kunne ikke godkendes; men efter en del forhandlinger endte det med, at "Irmagården" i 1985 blev ombygget fra 1½ til 2½ etage.

Den nuværende form er trods forøgelsen i højden mere i stil med Dragørs andre større huse end stilen i den første "Irmagård" fra 1965-1966.

Irma nedlægges også i Dragør

I 1979 trådte direktør Børge Olsen tilbage, og i april 1982 købte FDB Irmakæden.

I foråret 1993 blev Irmabutikken i Dragør ombygget, og FDB ændrede butikken til en "SuperBrugs".

Mange andre Irmabutikker i Storkøbenhavn og på Sjælland blev ændret til brugser eller Fakta-butikker, og kun enkelte Irmabutikker er indtil videre blevet genetableret. Efter ønske fra kunderne begyndte Brugsen, at sælge visse Irmavarer.

Da Irmakæden var størst omkring 100-års jubilæet i 1986, var der 200 butikker og flere fabrikker med 5.700 ansatte. Ca. 1.2 millioner kunder besøgte hver uge Irma.

Irma forsøgte i midten af firserne at drive butikker uden for Sjælland. Et par butikker blev åbnet i Odense-området; men disse blev hurtigt lukket igen. Irma var og blev et østdansk fænomen.

Men foreløbig er der altså sat punktum for en 86-årig tradition med "Irma i Dragør".

Artikel i Dragør Nyt, den 11. juni 1996

Efteråret 1992. Til højre for "Irmagården" opad Dragør Apothek" ligger fiske- og oste-forretningerne, hvor Irmabutik nr. 2 lå i perioden 1915-1936. (Foto Annette Bogø).

1994. Til venstre, hvor Dragør Bistro nu ligger, var der Irmabutik fra 1936-1966. Naboen Mion (senere Pabilon) har afløst Schous Sæbehus. I baggrunden "Irmagården", hvor SuperBrugsen afløste Irma i 1993.

Neels Torv med Kongevejsgården. På stedet har der i over 400 år ligget en bondegård, som har været ejet af hollandske efterkommere. Først i 1960'erne blev den gamle gård nedrevet og en ny forretningsgård bygget. Den blev ombygget til det nuværende udseende i 1980'erne.

Dragør kort nr. 16-1993. Trykt efter tuschtegning af Niels Andersen. Tekst: Tom Adrian Petersen.

Efteråret 1992. Til højre for "Irmagården" opad Dragør Apothek" ligger fiske- og oste-forretningerne, hvor Irmabutik nr. 2 lå i perioden 1915-1936. (Foto Annette Bogø).

1994. Til venstre, hvor Dragør Bistro nu ligger, var der Irmabutik fra 1936-1966. Naboen Mion (senere Pabilon) har afløst Schous Sæbehus. I baggrunden "Irmagården", hvor SuperBrugsen afløste Irma i 1993.

Neels Torv med Kongevejsgården. På stedet har der i over 400 år ligget en bondegård, som har været ejet af hollandske efterkommere. Først i 1960'erne blev den gamle gård nedrevet og en ny forretningsgård bygget. Den blev ombygget til det nuværende udseende i 1980'erne.

Dragør kort nr. 16-1993. Trykt efter tuschtegning af Niels Andersen. Tekst: Tom Adrian Petersen.